

Turvallinen arki saaristossa

Turvallinen arki saaristossa

Alkusanat

1.	MAASEUDUN JA SAARISTON TURVALLISUUSTEKIJÄT	1
2.	TURVALLISUUDEN TUNNE	1
3.	SISÄINEN TURVALLISUUS	2
3.1.	Rajavartiointi	3
3.2.	Pelastustoimi	3
3.3.	Poliisi	5
3.4.	Hätäkeskuslaitos	5
3.5.	Luotsitoiminta	6
3.6.	Saariston palveluverkko	6
4.	POIKKEAVAT TAPAHTUMAT	6
5.	TURVALLISUUSTOIMENPITEET	7
5.1.	Kyläturvallisuustoiminta	7
5.2.	Kotitalouksien turvallisuustoimenpiteet	8
5.3.	Retkeilijän turvallisuusohjeet	8
6.	YHTEENVETO	9

Liite 1. Omatoiminen varautuminen häiriötilanteisiin, tarkistuslista

Alkusanat

Viime vuosina turvallisuuskysymykset ovat nousseet osaksi jokapäiväistä keskustelua ja uutisointia muun muassa koronaviruspandemian, Venäjän hyökkäyssodan Ukrainaan ja Gazan kriisin takia.

Sipoon kunnanhallitus hyväksyi joulukuussa 2020 turvallisuustoimenpideohjelman, joka kertoo koko kunnan turvallisuustilanteesta tilastojen pohjalta, asukkaiden kokemasta turvallisuuden tunteesta ja kunnan eri toimintayksiköiden suunnittelemista turvallisuuteen liittyvistä toimenpiteistä.

Saariston erityisolosuhteita huomioon ottaen Sipoon saaristovaltuuskunta on keväällä 2024 laatinut *Turvallinen arki saaristossa* -raportin ja päättänyt järjestää asukasillan saaristossa asuville ja kesämökkiläisille turvallisuuteen liittyvistä teemoista.

Sipoo 22.4.2024

Sipoon saaristovaltuuskunta

Gunilla Holmberg, puheenjohtaja

Thomas Ekström

Robin Holmberg

Svante Johansson

Barbro Lindström

Robert Lindström

Jari Malm

Anders Söderling

Ritva Tarvainen

Ritva Wallén

1. Maaseudun ja saariston turvallisuustekijät

Saaristoasiain neuvottelukunta, maaseutupolitiikan neuvosto ja harvaan asuttujen alueiden parlamentaarinen työryhmä ovat julkaisseet kokonaisturvallisuuteen liittyvän tietopakettin. Maaseudun ja saariston hankalien yhteyksien päässä olevat harvaan asutut alueet tarvitsevat erityishuomiota erityisesti poikkeuksellisina aikoina. Asutut ja aktiiviset alueet tukevat Suomen turvallisuutta. Paikallisten asukkaiden rooli oman alueensa tuntijoina on tärkeä.

Väestön ikääntyminen ja väheneminen vaikuttavat työvoiman saatavuuteen ja elinkeinoiden kehittämiseen maaseutu- ja saaristoalueilla. Alueiden houkuttelevuus, työvoiman saatavuus, maallemuutto ja maahanmuuttajien kotoutuminen ovat kriittisiä kysymyksiä kokonaisuuden kannalta.

Elävät maaseutu- ja saaristoalueet ja kokonaisturvallisuus -raportissa todetaan, että toimiva elintarvikehuolto on yksi kriittisimmistä toiminnoista väestölle. Paikallisten yhteisöjen ja yhdistysten rooli arjen turvallisuuden tuottajina on tärkeä. Tiestön, tietoliikenneyhteyksien ja saaristoliikenteen osalta on huolehdittava toimivasta ja luotettavasta infrastruktuurista. Kyläturvallisuustoimintaa tulee jatkaa ja kehittää. Kausiasukkaiden osallistuminen kokonaisturvallisuutta vahvistavaan paikalliseen toimintaan on mahdollistettava.

Raportin mukaan vapaa-ajan asuminen ja laajemmin väestön monipaikkaisuus vaikuttavat infrastruktuurin käytön ja palveluiden, myös turvallisuuspalveluiden kysynnän kasvuun. Koronaviruspandemian aikana pelastustehtävät vähenivät kaupunkialueilla mutta lisääntyivät maaseutualueilla.

Pelastustoimen tehtävien turvaaminen, ensihoitopalvelujen vasteaikojen parantaminen sekä poliisin enimmäistoimintavalmiusaikojen parantaminen harvaan asutuilla alueilla ja saaristossa edellyttävät resursoinnin turvaamista.

Saaristoasiain neuvottelukunta (SANK), www.saaristopolitiikka.fi

2. Turvallisuuden tunne

Oma elämäntilanne vaikuttaa suuresti henkilön turvallisuuden tunteeseen. Terveys ja toimintakyky, seksuaalinen häirintä, digitalisointi, kiusaaminen, köyhyys, rasismi, juurettoisuus, syrjäytyminen, työttömyys, kielisyrintä, muiden häiritsevä käyttäytyminen ja väkivalta ovat tärkeitä turvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä.

Itä-Uudenmaan turvallisuustyöryhmän syksyllä 2020 järjestämän turvallisuuskyselyn mukaan 84 prosenttia sipoolaisista tunsivat arjen turvalliseksi tai melko turvalliseksi. Sisäministeriön lokakuussa 2023 teettämässä kyselyssä 69 prosenttia suomalaisista – 73 prosenttia saaristolaisista – kokee elämänsä turvalliseksi.

Sipoon saaristovaltuuskunnan vuonna 2023 laatiman *Saarten asuttavuus ja elinvoima Sipoon saaristossa* -raportin mukaan saariston turvallisuustilanne on melko hyvä. Turvallisuuden indikaattoriarvo koostuu rikollisuudesta, konflikteista, terveydenhoidosta, väestön terveydentilasta, taloudellisesta vauraudesta, ympäristöuhkista ja mahdollisuudesta soittaa apua.

3. Sisäinen turvallisuus

Valtioneuvoston 5.10.2017 hyväksymän sisäisen turvallisuuden strategian mukaan sisäinen turvallisuus tarkoittaa sitä, että Suomessa ihmiset voivat nauttia yhteiskunnan tarjoamista oikeuksista ja vapauksista ilman rikollisuudesta, häiriöistä, onnettomuuksista ja muista ikävistä kansallisista tai kansainvälisistä ilmiöistä johtuvaa pelkoa tai turvattomuutta.

Suomen kansallisesta turvallisuudesta vastaavat useat eri toimijat niin ministeriö- kuin virastotasolla. Sisäministeriö ohjaa ja valvoo poliisi-, pelastus- ja hätäkeskustoimintaa. Lisäksi ministeriö tulosoittaa rajavartiolaitosta, joka vastaa rajojen valvonnasta ja meripelastuksesta.

Itä-Uudellamaalla kunnat, Itä-Uudenmaan pelastuslaitos (Itä-Uudenmaan hyvinvointialue) ja Itä-Uudenmaan poliisilaitos osallistuvat alueelliseen turvallisuusyhteistyöhön. Poliisin, pelastuslaitoksen ja kuntien johto johtaa turvallisuussuunnittelua. Johdon alaisuudessa on aiempina vuosia toiminut Itä-Uudenmaan turvallisuustyöryhmä, joka on käsitellyt arjen turvallisuuteen liittyviä asioita.

Kunnilla ja hyvinvointialueilla on niin normaalioloissa, häiriötilanteissa kuin poikkeusoloissakin keskeinen vastuu väestön tarvitsemien peruspalveluiden sekä muun tärkeän palvelu- ja hyödyketuotannon huolehtimisesta. Valmiussuunnittelun avulla ne varmistavat, että pystytään huolehtimaan kriittisestä palvelutuotannosta ja muista asioista.

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen varautuminen ja turvallisuus -lautakuntaan kuuluu kolmesta luottamushenkilöstä alueen seitsemästä jäsenkunnasta. Lautakunta käsittelee alueelliseen turvallisuuteen liittyviä asioita.

Sisäministeriö, <https://intermin.fi>

Sisäisen turvallisuuden portaali Tuovi, <https://sisainturvallisuus.fi>

3.1. Rajavartiointi

Merirajalla valvonnan rungon muodostavat merivartioasemat tutka- ja kamerajärjestelmiin. Tätä kiinteää valvontaa täydennetään vartiolaivojen ja veneiden partioinnilla. Merirajoillakin Vartiolentolaivueen ilma-alukset partioivat säännöllisesti.

Suomenlahden merivartioston vastuualue ulottuu Hangon tasalta Itäiselle Suomenlahdelle, Suomen ja Venäjän väliselle merirajalle. Suomenlahden merivartiostolla on kahdeksan merivartioaseman muodostama verkosto. Läheisimmät toimipisteet ovat Helsingin merivartioasema, joka sijaitsee Suomenlinnassa ja Porvoon merivartioasema, joka sijaitsee lähellä Emäsalon siltaa.

Rajavartiolaitos on johtava meripelastusviranomaisen, joka vastaa meripelastustoimen järjestämisestä merellä. Rajavartiolaitos johtaa myös ympäristövahinkojen torjuntatoimintaa avomerialueella.

Rajavartiolaitos tekee merialueella yhteistyötä useiden viranomaisten ja vapaaehtoisten kanssa. Tärkeimmät yhteistyökumppanit ovat Väylävirasto, Liikenne- ja viestintävirasto, puolustusvoimat, ympäristöviranomaiset, poliisi ja pelastuslaitokset.

Meripelastustehtäviä johdetaan Turun ja Helsingin meripelastuksen johtokeskuksista. Meripelastus tarkoittaa vaarassa olevien ihmisten etsimistä ja pelastamista, heille annettavaa ensihoitoa sekä vaaratilanteeseen liittyvän radioviestinnän hoitamista.

Rajavartiolaitos, <https://raja.fi>

3.2. Pelastustoimi

Pelastustoiminnan tavoite on ihmisten, eläinten, omaisuuden ja ympäristön pelastaminen ja suojaaminen onnettomuuden tai tulipalon uhatessa tai sattuesssa. Lisäksi pelastustoimi auttaa muita viranomaisia, kuten esimerkiksi toimimalla kiireellisissä ensihoitotehtävissä ensivasteena.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitos hoitaa noin 12 500 hälytystehtävää vuodessa. Sen toiminta-alueella on kolme pelastusasemaa, joissa on pelastus- ja ensihoitohenkilökuntaa välittömässä hälytysvalmiudessa vuorokauden ympäri. Asemat sijaitsevat Porvoossa, Loviisassa ja Sipoossa. Lisäksi alueella toimii viisi sivutoimista palokuntaa, 24 sopimuspalokuntaa (VPK) ja kaksi laitospalokuntaa.

Pelastuslaitos on sopinut vapaaehtoisten palokuntayhdistysten kanssa niiden hälytysvalmiudesta – miehistön määrä ja osaaminen, varustetaso ja hälytysnopeus.

Sipoon pelastusasema sijaitsee Öljytien läheisyydessä Nikkilän eteläpuolella noin 20 kilometriä rannikolta. Söderkullassa on myös ensihoitoasema, jossa on ambulanssi. Vuonna 2025 Sipoon toinen paloasema rakennetaan Porvoon moottoritien ja Kalkkirannantien liittymäkohdassa ainoastaan viisi kilometriä Kalkkirannan satamasta. Saaristoa palvelevat myös VPK-yhdistykset kuten Hangelbyn VPK, Boxin VPK, Gumbon VPK ja Sipoon saariston VPK. Palovarikot ovat Hangelbyssä, Boxissa, Gumbostrandin satamassa ja Simsalössä. Kalkkirannan satamassa on öljyntorjuntavarasto ja öljyntorjuntavene.

Ensihoito on osa erikoissairaanhoidoa, josta HUS on järjestämisvastuussa Uudellamaalla. HUS on solminut sopimuksen Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen kanssa siitä, että pelastuslaitos tuottaa ensihoitopalvelut ja HUS johtaa toimintaa ja rahoittaa sen.

Pelastuslaitos tekee yhteistyötä FinnHEMS Oy:n kanssa (entinen Medi-Heli) kiireellisten sairaustapausten osalta. Hätäkeskus päättää, missä tilanteissa lääkärihelikopteri hälytetään paikalle. FinnHEMSin lähin tukikohta sijaitsee Helsinki-Vantaan lentoaseman yhteydessä.

Uudenmaan alueellinen riskiarvio 2023 -raportin mukaan Itämeren kasvava meriliikenne, vaarallisten aineiden kuljetusten lisääntyminen, aluskoon kasvu, risteävä liikenne, vaikeakulkuinen merialue ja ankarat talviolosuhteet pohjoisella Itämerellä lisäävät merellisen suuronnettomuuden riskiä. Myös turvallisuuspoliittisen tilanteen merkittävä kiristyminen Itämeren alueella voi heijastua meriliikenteeseen ja lisätä turvallisuusuhkia.

Saaristossa ja karikkoisella rannikkoalueella ovat karilleajot, pohjakosketukset ja yhteen-törmäykset todennäköisimpiä sumussa, lumi- tai räntäsateessa ja myöhäissyksyn pimeinä ja myrskyisinä aikoina. Suomenlahdella suurimmat monialaonnettomuusriskialueet ovat kaupunkien sisääntuloväylien suut ja rannikko- ja sisääntuloväylien kapeikot, joissa linjaliikenteen seassa kulkevat huvialukset, risteilyalukset, vesibussit ja pienet rannikkorahtialukset. Raportissa ei mainita erikseen Vuosaaren meriväylää pitkin kulkevaa vilkasta rahtilaivaliikennettä Sipoon saariston läpi.

Uudenmaan riskiarvioraportissa todetaan, että saaristo kuuluu niihin erityiskohtiin, joissa maastopalo voi aiheuttaa suuria haasteita (lähde: Uudenmaan alueellinen riskiarvio 2023, <https://sisainturvallisuus.fi/alueelliset-riskiarviot>).

Saaristossa öljykatastrofin riski on kasvanut öljykuljetusten lisääntyessä Euroopan sotatilanteen takia ja koska Venäjä on ottanut käyttöön huonokuntoisia, kaukomailla rekisteröityjä aluksia.

*Itä-Uudenmaan pelastuslaitos, <https://pelastustoimi.fi/ita-uusimaa>
FinnHEMS Oy, <https://finnhems.fi>*

3.3. Poliisi

Poliisin tehtävä on turvata yleinen järjestys ja turvallisuus. Poliisi estää ennalta rikoksia ja selvittää niitä.

Itä-Uudenmaan poliisilaitos toimii viidentoista kunnan alueella Uudenmaan itä- ja keski-osissa. Alue ulottuu Nurmijärveltä aina Loviisaan saakka. Lähimmät poliisiasemat sijaitsevat Porvoossa, Keravalla ja Vantaalla.

Vuonna 2023 poliisi on selvittänyt vapaa-ajanasuntoihin kohdistuneet murrot ja varkaudet itäuusmaalaisessa saaristossa. Lisäksi poliisi on yhteistyössä merivartioston kanssa valvonut veneliikennettä, vesilintumetsästystä ja kalastusta. Juhannuksena valvottiin yleistä järjestystä ja turvallisuutta juhannuksenviettäpaikoilla.

Suojelupoliisi on sisäministeriön alainen turvallisuus- ja tiedustelupalvelu. Sen tehtävänä on ennaltaehkäistä ja torjua kaikkein vakavimpia kansallisen turvallisuuden uhkia kuten terrorismia ja vieraiden valtioiden Suomeen kohdistamaa laitonta tiedustelua. Suojelupoliisi valvoo ulkomaalaisten omistuksessa olevia kiinteistöjä, myös saaria saaristossa.

*Itä-Uudenmaan poliisilaitos, <https://poliisi.fi/ita-uudenmaan-poliisilaitos>
Suojelupoliisi, <https://supo.fi>*

3.4. Häätakeskuslaitos

Hätäkeskuslaitoksen lakisääteisenä tehtävänä on hätätilanteita koskevien hätäpuheluiden vastaanottaminen ja arviointi sekä tehtävän välittäminen pelastus-, poliisi- tai sosiaali- ja terveystoimen viranomaiselle välittömiä toimenpiteitä varten. Suomessa on kuusi hätäkeskusta, joista lähin sijaitsee Keravalla.

Hätäkeskuslaitos, <https://112.fi>

3.5. Luotsitoiminta

Suomenlahti on vilkkaasti liikennöity alue. Luotsit avustavat rahtilaivoja, jotka saapuvat muun muassa Helsingin Vuosaaren satamaan ja Porvoon Kilpilahden satamaan. Läheisimmät luotsiasemat sijaitsevat Vuosaarella ja Emäsalossa.

Finnpilot Pilotage Oy, <https://finnpilot.fi>

3.6. Saariston palveluverkko

Kokonaisturvallisuuden kannalta on keskeistä, että maaseutu- ja saaristoalueilla on toimiva infrastruktuuri tiestön ja tietoliikenne-, puhelin- ja liikenneyhteyksien osalta. Arjen turvallisuus edellyttää toimivaa palveluverkkoa. Saaristossa palvelutarjonta on pieni. Manteleella sijaitsevat yritykset tuottavat useimmat saaristossa tarjolla olevat palvelut. Muutama rakennus-, kuljetus- ja venehuoltoyritys, mökin vuokraajat ja kalastaja toimivat saarilla. Norrkullalandetin yöpymismökit on vuokrattavissa ympäri vuoden, mutta Kaunissaaren ja Norrkullalandetin kahvilat ovat avoinna ja kauppalaiva Christina liikennöi vain kesäisin.

Pörtö Linen yhteysvene ajaa muutaman päivittäisen vuoron saariston keskiosassa sijaitseviin saariin Gumbostrandin ja Kalkkirannan satamista. Posti jakaa päivälehtiä ja kirjeitä saarille kolme kertaa viikossa. Satamissa on jätteen keräyspisteet.

Itä-Uudenmaan hyvinvointialue tarjoaa tarvittaessa kodinhoitopalveluja kotona asuville ikäihmisille. Sipoon kunta ylläpitää kunnan omistamat yleiset ulkoilualueet saaristossa ja tarjoaa monenlaisia julkisia palveluja. Saaristossa toimii useita yhdistyksiä.

Pörtö Line, www.portoline.net

Itä-Uudenmaan hyvinvointialue, <https://itauusimaa.fi>

Sipoon kunta, www.sipoo.fi

4. Poikkeavat tapahtumat

Arjessa voi sattua monenlaisia poikkeavia tapahtumia. Saaristossa voi tulla kyseeseen muun muassa eksyminen, hukkumisonnettomuudet, hyökyaallot, kulkuvaikeudet, myrskyt, palot, rikokset ja ilkivalta, sairauskohtaukset, sotilaallinen kriisitilanne, sähkö- ja tietoliikennekatkot, tieliikenneonnettomuudet, veneonnettomuudet, venepakolaiset, vesiongelmat ja öljykatastrofit.

Avun tarve riippuu onnettomuuden luonteesta. Vakava sairauskohtaus voi vaatia FinnHemsin tai rajavartioston helikopterikuljetusta, lievä sairauskohtaus vain VPK:n venekuljetusta mantereelle ja ambulanssikuljetusta terveysasemalle.

Kun apua tarvitseva soittaa hätäkeskuksen numeroon 112, hätäkeskuspäivystäjä tekee riskianalyysin noudattaen eri viranomaisten antamia kriisiapuohjeita. Lähtövalmius, maantieteellinen etäisyys ja millaisesta avun tarpeesta on kyse kuuluvat peruskriteereihin. Pääsääntöisesti hälytyskeskus kutsuu sopivimmat ja pätevimmat yksiköt (rajavartiosto, pelastuslaitos, VPK, poliisi, FinnHems), jotka pääsevät nopeimmiten onnettomuus- tai rikospaikalle hälytyksen saatuaan. Sipoossa, Porvoossa tai Helsingissä sijaitsevat pelastusyksiköt lähtevät tarvittaessa liikkeelle, kun Sipoon saaristossa tapahtuu jotain. Onnettomuuden sattuessa johtovastuu kuuluu pelastushenkilöstölle, rikoksen sattuessa poliisille. Merivartiosto selvittää avomerellä tapahtuvat onnettomuudet, pelastuslaitos saarilla ja niiden läheisyydessä tapahtuvat onnettomuudet.

5. Turvallisuustoimenpiteet

Saaristossa, missä etäisyydet ovat pitkät ja liikkuminen on hankalaa erityisesti kelirikkoaikoina, on tärkeää varautua itse erilaisiin onnettomuustilanteisiin ja myös häiriötilanteisiin, kuten sähkö- ja tietoliikennekatkoihin. Ihmisten omatoiminen varautuminen helpottaa myös viranomaisten työtä kriisin sattuessa.

Poikkeusoloissa viranomaiset eivät välttämättä heti pysty auttamaan kaikkia asukkaita, joten jokaisen on hyvä olla valmis selviytymään itsenäisesti ainakin kolme vuorokautta. Varautumiseen kuuluu muun muassa riittävät ruoka-, lääke- ja polttoainetarastot, toimivat varavirtalähteet, käteistä rahaa ja varasulakkeet.

5.1. Kyläturvallisuustoiminta

Kyläturvallisuustoimintaa on kehitetty monilla paikkakunnilla tiivistämällä viranomaisten ja eri sektoreiden välistä yhteistyötä ja kehittämällä asukkaiden omia valmiuksia ja vapaaehtoistoimintaa. Kyläturvallisuustoiminnan puitteissa järjestetään koulutuksia, laaditaan turvallisuussuunnitelmia ja perustetaan pelastus- tai turvaryhmiä ja kehitetään naapuriputoimintaa.

Kyläturvallisuussuunnitelmalla kartoitetaan kylän nykytilanne ja resurssit sekä päätetään tavoitteista ja toimenpiteistä sekä niiden suorittajista ja aikataulusta. Saaristossa voitaisiin laatia saarikohtaiset turvallisuussuunnitelmat.

5.2. Kotitalouksien turvallisuustoimenpiteet

Kodeissa tulisi varautua pärjäämään itsenäisesti ainakin kolme vuorokautta häiriötilanteen sattuessa. Olisi myös tärkeää tuntea varautumisen perusteet eli tietää esimerkiksi, mistä saa oikeaa tietoa häiriötilanteessa.

Kotitalouksissa voi varautua monella tavalla onnettomuuksiin ja häiriötilanteisiin. Arjen turvallisuuden edistämisen kannalta merkittävät kysymykset:

- .. Pitävätkö lähimpien naapureiden yhteystiedot yhä paikkansa, mikäli tarvitaan kiireellistä apua?
- .. Toimiiko palovaroitin?
- .. Onko kodin varustetaso kunnossa? Onko kodissa sammutuspeite, käsisammutin, ensiaputarvikkeet, joditabletit, vähintään kolmen vuorokauden ruokavara, patteriradio, vara-akkuja ja polttopuita?
- .. Toimivatko puhelin- tai tietoliikenneyhteydet hyvin, jotta pystyy soittamaan hätäkeskuksen numeroon 112 hätätilanteessa tai kun kiireellisesti tarvitsee viranomaisapua paikalle (poliisi, ensihoito, pelastus- ja sosiaalitoimi)? Mikäli asuinpaikan kuuluvuus on heikko, missä päin saarta kuuluu paremmin?
- .. Onko 112 Suomi -sovellus ladattu puhelimeen? Sovelluksen kautta sijaintitieto välittyy automaattisesti hätäkeskukseen ja sen kautta viranomaiset tiedottavat tarvittaessa vaaratilanteista.

Omatoiminen varautuminen häiriötilanteisiin, tarkastuslista, liite 1.

5.3. Retkeilijän turvallisuusohjeet

Saaristossa liikkuminen poikkeaa monella tavalla taajamissa ja maaseudulla liikkumisesta. Retkeilijän kannattaa ottaa huomioon useita turvallisuuteen liittyviä seikkoja jo ennen kuin hän lähtee saaristoon.

Retkeilijän turvallisuusohjeet:

- .. Tutustu retkikohteen sijaintiin ja palveluvarustukseen ennakoon.

- .. Ota mukaasi juomavettä ja eväät. Huomioi juoman riittävyys ja pidä aurinkohattu päässäsi kuumana kesäpäivänä.
- .. Pukeudu meri- ja maastokelpoisiin vaatteisiin ja kenkiin. Suojaudu punkeilta käyttämällä pitkälahkeisia ja pitkähihaisia vaatteita ja välttämällä korkeita ja kosteita heinikoita.
- .. Jokaiselle veneessä olevalle tulee olla oikeankokoinen pelastusliivi tai kelluntapukine. Kiinnitä vene hyvin. Sääolosuhteet saaristossa voivat muuttua nopeasti.
- .. Muista, että tilapäinen luonnossa oleskelu, kuten levähtäminen, uiminen ja auringon ottaminen on sallittua, kunhan se ei aiheuta haittaa maan omistajalle. Tulentekeo vaatii aina maanomistajan luvan.
- .. Tulta ei saa laittaa (ei myöskään tulentekeopaikoilla) metsäpalovaroituksen aikana (varoitukset: <https://ilmatieteenlaitos.fi>).
- .. Varo heikkoa jäätä talvella! Jos jäälle on mentävä, ota mukaasi jäänaskalit, pilli ja metallipäinen sauva, millä voit kokeilla jään kestävyyttä. Pakkaa kännykkä vesitiiviiseen suoja-pussiin. Kerro muille, minne olet menossa ja vältä liikkumista yksin.
- .. Jos joudut hätään, esimerkiksi eksyt, loukkaannut tai havaitset maastopalon, soita numeroon 112. Mikäli olet ladannut 112 Suomi -sovelluksen puhelimeesi ja soitat sen kautta, sijaintitietosi välittyy automaattisesti hätäkeskukseen.
- .. Jos joudut merihätään, voit soittaa meripelastuksen hätänumeroon 0294 1000 tai kiireettömissä tapauksissa palvelunumeroon 0800 302 230 (Suomen Meripelastusseura, <https://meripelastus.fi>).

6. Yhteenveto

Maaseudun ja saariston hankalien yhteyksien päässä olevat harvaan asutut alueet tarvitsevat erityishuomiota erityisesti poikkeuksellisina aikoina. Asutut ja aktiiviset alueet tukevat Suomen turvallisuutta. Kokonaisturvallisuuden kannalta on keskeistä, että maaseutu- ja saaristoalueilla on toimiva infrastruktuuri tiestön, tietoliikenne-, puhelin- ja liikenneyhteyksien osalta. Arjen turvallisuus edellyttää toimivaa palveluverkkoa.

Suomen kansallisesta turvallisuudesta vastaavat useat eri toimijat niin ministeriö- kuin virastotasolla. Sisäministeriö ohjaa ja valvoo poliisi-, pelastus- ja hätäkeskustoimintaa. Lisäksi ministeriö tulosoittaa rajavartiolaitosta, joka vastaa rajojen valvonnasta ja meripelastuksesta.

Uudenmaan alueellinen riskiarvio 2023 -raportin mukaan Itämeren kasvava meriliikenne, vaarallisten aineiden kuljetusten lisääntyminen, aluskoon kasvu, risteävä liikenne, vaikea-kulkuinen merialue ja kovat talviolosuhteet pohjoisella Itämerellä lisäävät merellisen suur-onnettomuuden riskiä. Myös turvallisuuspoliittisen tilanteen merkittävä kiristyminen Itämeren alueella voi heijastua meriliikenteeseen ja lisätä turvallisuusuhkia.

Sipoon saaristovaltuuskunnan vuonna 2023 laatimassa asuttavuusraportissa todetaan, että saariston turvallisuustilanne on melko hyvä. Raportissa turvallisuuden indikaattoriarvo koostuu rikollisuuden määrästä, konflikteista, terveydenhoidosta, väestön terveydentilasta, taloudellisesta vauraudesta, ympäristöuhkista ja mahdollisuudesta soittaa apua.

Saaristossa, missä etäisyydet ovat pitkät ja liikkuminen on hankalaa erityisesti kelirikko-aikoina, on tärkeää varautua itse erilaisiin onnettomuustilanteisiin ja myös häiriötilanteisiin, kuten sähkö- ja tietoliikennekatkoihin. Ihmisten omatoiminen varautuminen helpottaa myös viranomaisten työtä kriisin sattuessa.

Kyläturvallisuussuunnitelmalla kartoitetaan kylän nykytilanne ja resurssit sekä päätetään tavoitteista ja toimenpiteistä sekä niiden suorittajista ja aikataulusta. Saaristossa voitaisiin laatia saarikohtaiset turvallisuussuunnitelmat.

OMATOIMINEN VARAUTUMINEN HÄIRIÖTILANTEISIIN

TARKISTUSLISTA	KONTROLLISTA
<p>naapureiden yhteystiedot 112 Suomi -sovellus puhelimessa</p> <p>ensiaputarvikkeet joditabletit lääkkeet</p> <p>toimiva palovaroitin sammutuspeite käsiammutin</p> <p>patteriradio taskulamppu varavirtalähteet, paristot steariini- ja lämpökynntilät tulitikut</p> <p>vähintään 72 tunnin ruokavara puhtaat vesiastiat</p> <p>puulämmitys ja riittävästi polttopuita</p> <p>käteistä rahaa</p>	<p>kontaktuppgifter till grannar 112 Suomi-app i telefonen</p> <p>förstahjälsartiklar jodtabletter medicin</p> <p>en fungerande brandvarnare släckningsfilt handsläckare</p> <p>batteriradio ficklampa reservströmkällor, batterier stearin- och värmeljus tändstickor</p> <p>matförråd för minst 72 timmar rena vattenkärl</p> <p>vedeldning och tillräckligt med ved</p> <p>kontanter</p>